



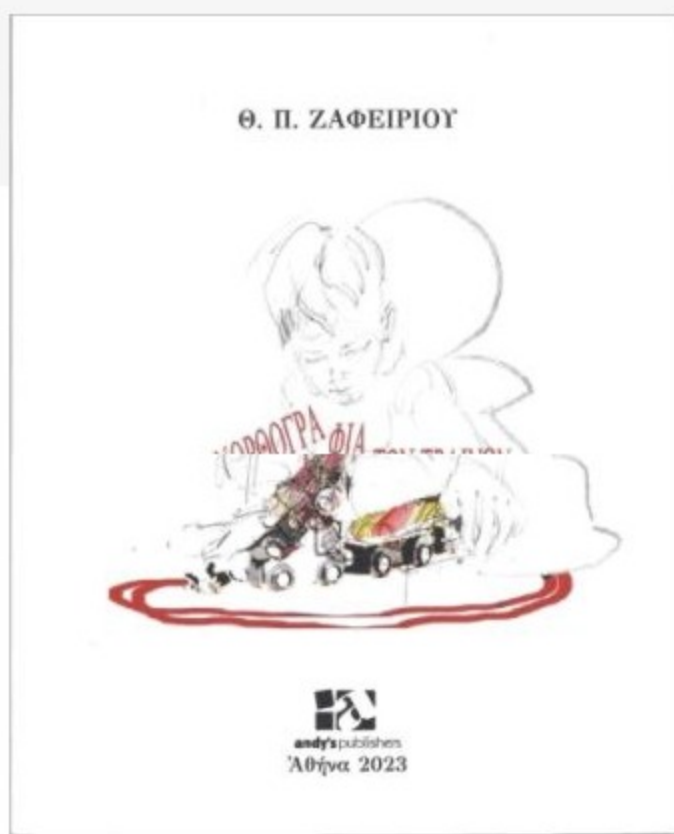
Home / Βιβλιοκριτικές / Στίχοι για μια τραγωδία

© 14/05/2024, 9:23 MM

Στίχοι για μια τραγωδία

Γράφει ο Φίλιππος Φιλίππου //

“



Θ. Π. Ζαφειρίου, *Η ανορθογραφία των τρένων*, Εκδόσεις Andy's publishers, 2024, σελ. 52

Η «τραγωδία των Τεμπών», δηλαδή το τραγικό σιδηροδρομικό δυστύχημα που έγινε στην κοιλάδα των Τεμπών στις Φεβρουαρίου του 2023 και συγκλόνισε την Ελλάδα, έγινε βιβλίο. Συγκεκριμένα, ο συγγραφέας του επίδικου βιβλίου, ο ποιητής, ο οποίος ονομάζεται *Η ανορθογραφία των τρένων* (εκδ. Andy's publishers). Στο οπισθόφυλλο του βιβλίου, γραμμένο προφανώς από τον ποιητή, διαβάζουμε: «...στην κατηγορία της κακής Ελλάδας ανήκουν και τα παραμελημένα τρένα. Τα καθυστερημένα τρένα. Τα βρόμικα τρένα. Τα ανασφαλή τρένα. Τα εκτροχιασμένα, σαν τις ζωές μας, τρένα».

Ο ποιητής, ο οποίος εξέδωσε το πρώτο του βιβλίο, το Αγνώστων λοιπών στοιχείων, το 1988, σημειώνει

ότι η παρούσα συλλογή του είναι φορτισμένη από τα «Τέμπη» του 2023. Όμως, προσθέτει, έχουν προηγηθεί κι άλλες παρόμοιες τραγικές περιπτώσεις: ο Δοξαράς και τα Ορφανά του 1972, το Δερβένι του 1968.

Στο πρώτο ποίημα της συλλογής, το «Τα τρένα της Γκουέρνικα», που έχει ως μόντο στίχους του Γιώργου Σεφέρη και του Μάνου Χατζιδάκι και είναι αινιγματικό, διαβάζουμε:

Δυστύχημα, αν δεν νοείται αναίμακτο

Ατύχημα χωρίς ζημιές -πώς γίνεται

Μια λέξη να της αλλάξουν την ορθογραφία

Τόσο βίαια και να μη μοιάζει παραμορφωμένη.

Τα επόμενα ποιήματα έχουν πραγματολογικά στοιχεία και παραπέμπουν σε γεγονότα που φέρνει ο ποιητής στη μνήμη του. Ας δούμε το «Σιδηροδρομία», όπου διαβάζουμε για τα τρένα που πήγαιναν στη Γερμανία:

Ένα Express με είκοσι βαγόνια

Από την Αθήνα ως το Μόναχο

Έφθανε σε σαράντα ώρες

Για τα ίδια τρένα μαθαίνουμε στο «Hellas Express», όπου γίνεται λόγος για φίλους, φυλές και απώλειες:

Νύχτα πέρασα την Λάρισα.

Πρωί την Θεσσαλονίκη.

Κι είπα, ζωή που χάρισα

Πια δεν μου ανήκει.

Και ξαναγυρίζουμε στις μέρες μας, καθώς στο «Εγκλημα στο Hellas Express», το οποίο θυμίζει μυθιστόρημα της Άγκαθα Κρίστι, ο ποιητής αναφέρεται στην τραγωδία που τον σημάδεψε, εκείνην που τον ώθησε να ασχοληθεί με τρένα και ανάλογα δυστυχήματα:

Αν μια ανθρώπινη απώλεια

-Εκούσια; Ακούσια;-

Ονομάζουμε θυσία

Τι νόημα έχουν

Οι προσδιορισμοί

Κι οι επιθετικοί κι οι αμυντικοί

Όταν το ουσιαστικό είναι το έγκλημα

Στο «Ο άνθρωπος του τρένου» ο ποιητής θυμάται μια παλιά ταινία που μιλάει για την αισθηματικής σχέση ενός άντρα και μιας γυναίκας στη διάρκεια της Κατοχής που διασταυρώνονται σ' ένα τρένο τη δεκαετία '50. Η ιστορία βασίστηκε στο ομότιτλο μυθιστόρημα του Γιάννη Μαρή:

Ξέραμε πως τα τρένα

Παίρνουν και φέρνουν

Επιβάτες στους σταθμούς

Αλλ' αυτόν τον άνθρωπο

Έφερε στην αγαπημένη του

Ενός σκηνοθέτη ο νους

Όλα τα ποιήματα είναι καρπός της προσπάθειας του Θ. Π. Ζαφειρίου να κατανοήσει το τραγικό συμβάν των Τεμπών και να αποδώσει τις ευθύνες που τους αναλογούν σ' εκείνους οι οποίοι από αμέλεια ή όχι οδήγησαν σε οικτρό θάνατο 57 συνανθρώπους μας. Ωστόσο, ο ποιητής δεν περιορίζεται στην παράθεση στίχων, οι οποίοι συνδέονται με το συγκεκριμένο γεγονός ή με άλλα παρεμφερή χάρη στους συνειρμούς του. Το βιβλίο κλείνει με έναν επίλογο που τιτλοφορείται «Επίλογος ως απολογία». Σε αυτό εκφράζει τις σκέψεις του για την τραγωδία.

«Βαρεία αμέλεια, αλλά και βαρεία αφέλεια. Η πρώτη είχε ως αποτέλεσμα ένα φοβερό σιδηροδρομικό δυστύχημα. Η δεύτερη ένα ημιρομαντικό βιβλίο περί σιδηροδρόμου. Το ουσιαστικό αντίβαρο όμως στο κακό στάθηκε η αυτοθυσία νεαρών παιδιών [...] Έτσι 'Τα τρένα ταξιδεύουν ακόμα'. Με επιβάτες το Πένθος και την Ντροπή».